

rozporech tak velice „nalehl na milost Boží a na zasloužení Kristovo“. Lutherova bezvýhradnost jej nyní spíše nutí k rezervě a k důrazu na vyvážené spojení víry se skutky, jak na něm Jednota budovala svou péči o čistý život ve svých sborech. A Lukáš, mezi svými proslulý učeností, dal se svěsti i k nevlídnému odmítnutí studia biblických jazyků, jako by šlo o práci meškavou, ne-li škodlivou, když prý přece latinská Vulgáta a její převody do národních jazyků církvi docela postačují.

To ovšem neznamenalo, že by bdělému Staršímu v Bole-slavi bylo lhostejné *vzdělání kněží*. [Byli vychováváni v bratrských domech [snad i ve zvláštních „domech společného shromáždění učedníků“, tedy v jakýchsi seminářích; D 58] za vedení zkušených] kněží. B. Lukáš pro ně sestavil příručku, přidanou ke katechismu „Otázek trojích“ jako její třetí díl. Kněžím připravil „Zprávy kněžské“ a kněžské modlitby. Na prvním místě bylo studium Písma, jež B. Lukáš ovšem pojímal cele prakticky s nedůvěrou k pouhé knižní biblické učenosti. K tomu cíli měly sloužit jeho edice Nového Zákona i jeho postily a jeho hojně spisy vůbec. Kněžský celibát hájil jako dobrý řád nikoli proto, že by manželství nebylo slučitelné s kněžskými pracemi, ale z důvodů praktických. Kněz je službou Kristu v církvi vázán tak cele, že není svoboděn pro další závazek, jenž by mu přinesl roztržitost myslí a péči o rodinu. Zkušenosti s ženatými Bratry, kteří se stali kněžími, nebyly patrně nejlepší.

Otázky, jimiž se diskuse zabývala, budou se vracet v pozdějších rozhovorech mezi Bratřími a Lutherem. Pozoruhodnější snad než jednotlivosti této první diskuse jest způsob, jakým se dala. Byla to v té době řídká výměna názorů mezi stranami, které se *navzájem respektují* a chtějí se k sobě mít laskavě. Luther, jindy tak rázný a břitký polemik, snáší odchýlné, výrazně pověděné soudy Lukášovy. Uznává, že Bratří předčí německé stoupence očištěného evangelia svým životem a kázní a žádá je o přímluvné modlitby v tom směru. Má ovšem za to, že čistším učením může on se svými posloužit Bratřím a chápe své poučování skutečně jako bratrskou službu. Lukáš pak za Bratry opětuje tento přátelský tón, i když zcela určitě trvá při obraně

bratrského stanoviska. Provází své these výhradami, že jich nedrží neústupně, bez ochoty přijmout lepší pochopení pravdy. Nechce odsuzovat Luthera a jeho stranu a zejména děkuje za to, „že námi, v světě poníženými, nepohrdáte, ale velmi příliš, ježto jsme nezaslúžili toho, přivětivě se k nám nestatečným máme, opovvažující se tudy nebezpečností mnohého“. A vyprošuje Lutherovi Boží požehnání. Bratři vydali tiskem nejen Lukášovu odpověď, ale i spis Lutherův „Von anbeten“ v českém překladě asi Rohově hned roku 1523. Přejné úsudky saského reformátora a jeho projevy dobré vůle přijímali jako posilu pro své postavení před cizinou i doma mezi podobojími, kteří byli Lutherem zaujati.

Není pochyby, že zájem o Luthera mezi Bratřími, zvláště v kněžských kruzích, neumkl ani po pěti návštěvách ve Vitemberku, které trvaly do r. 1524. Ale *oficiální styky ustaly*; snad i proto, že bratrští poslové nemohli doma uspokojivě referovat o mravní výši života studentů na vitemberské universitě. Tím byli Bratři, zvláště ovšem Lukáš, varováni k opatrnosti. I Luther se příležitostně vracel k zdržlivým úsudkům o bratrském pojetí svátostí, víry a poměru ke světské moci, když tyto otázky nabyly v Německu ožehavosti vystoupením Karlstadto-vým a Münzerovým. Mimo to spadá do r. 1525 výbuch selské války, zakončené krutým násilím, jehož se proti povstalým sedlá-kům dopouštěla i luterská knížata, při čemž Luther přese všechny výhrady stál na straně pánů. I když nemáme výslovných dokladů, nemůžeme se ubránit domněnce, že Lukáš jako vůdce Jednoty, stojící stále bděle proti užívání světské moci s útliskem poddaných a s tvrdým vykonáváním práva, měl o důvod více k tomu, aby ve stycích s Vitemberkem nepokračoval.

UVOLNĚNÍ způsobené v českých církevních poměrech pro-niknutím reformace Lutherovy dalo příležitost *Malé stránce* Jednoty, aby se znovu přihlásila ke slovu. Dožívala již za vedení zestárlého B. Amose [zemřel asi r. 1522], když se k ní připojil malostranský nožír *Jan Kalenec*, horlivý posluchač prvních lu-tersky smýšlejících kazatelů v Praze. I Lukášovu Jednotu po-